

Základní škola T. G. Masaryka Komárov

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM **ŠKOLNÍ DRUŽINY**

„Výchovou se stáváme tím, čím jsme.“

Helvétius Claude Adrien

Program vytvořil kolektiv vychovatelek ZŠ T. G. Masaryka Komárov

Platnost od 1. září 2016

Pavčina Jánková, vedoucí vychovatelka

Adresa: Základní škola T. G. Masaryka Komárov
Sokolovická 260
267 62 Komárov
Zřizovatel: Městys Komárov
Ředitelka školy: Mgr. Jana Vlčková
Telefon: 311 572 266
E-mail: skola@zs-komarov.cz
www: www.zs-komarov.cz
IČO: 47515996

Vedoucí vychovatelka: Pavlína Jánská

Obsah:

- Úvod
- 1. Charakteristika školní družiny
- 2. Cíle vzdělávání
- 3. Délka a časový plán vzdělávání
- 4. Formy vzdělávání
- 5. Obsah vzdělávání, kompetence
- 6. Podmínky přijímání, průběhu a ukončení vzdělávání
- 7. Materiální podmínky
- 8. Personální podmínky
- 9. Ekonomické podmínky
- 10. Podmínky pro vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami
- 11. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví
- 12. Evaluace
- 13. Závěr

Přílohy:

Příloha 1 - Plán školní družiny

Platnost dokumentu od 1. 9. 2016

Datum projednání na pedagogické radě: 29. 8. 2016

Mgr. Jana Vlčková, ředitelka školy

Úvod

Děti vnímají svět kolem sebe a začínají se v něm orientovat. Poznávají přírodu, všímají si vztahů mezi lidmi, chtějí poznávat a tvořit. Při řešení hravých úkolů, jejich dokončování a obměňování pociťují radost. Ta je prvním krůčkem k úspěchu. Touží po něm každý, kdo pracuje s dětmi. Úspěch znamená vidět rozzářené oči, úsměv na tváři, slyšet veselé a hlasité povzbuzování, tleskání, pískání. Úspěch je obrovská odměna, které můžeme dosáhnout jen tehdy, když budeme svým dětem nablízku, budeme s nimi rozmlouvat, naslouchat jim a vnímat to, co nám sdělují slovy, mimikou, gesty i pohledem.

Základním prostředkem ve školní družině je hra, která přináší kladné emoce a navozuje nové zážitky. Hravost, dobrovolnost, postup od jednoduchého ke složitějšímu – to jsou některé základní body, které budeme v zábavné formě nabízet.

Školní vzdělávací program ŠD při Základní škole T. G. Masaryka v Komárově navazuje na ŠVP 1. stupně ZŠ. Provoz ŠD je rozvržen tak, aby vyhovoval potřebám dětí i rodičů. Vzdělávání probíhá v průběhu školního roku. Přes letní prázdniny je provoz uzavřen.

1. Charakteristika školní družiny

- školní družina je součástí základní školy, ke své činnosti využívá prostory v budově školy (tělocvična, cvičná kuchyňka, počítačová učebna s internetem, učebna s interaktivní tabulí)
- školní družina slouží k aktivnímu odpočinku dětí ve volném čase
- školní družina se dělí na 3 oddělení, které se naplňují nejvýše do počtu 30 žáků, oddělení se spojují dle potřeby
- ve školní družině pracují 2 kvalifikované vychovatelky a 1 bez odborné kvalifikace
- školní družina se podílí na akcích, pořádaných školou (zápis do 1. ročníku, výroba dárků a přání, recitační vystoupení dětí)

2. Cíle vzdělávání

- snažíme se podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vedeme žáky k všestranné a otevřené komunikaci
- rozvíjíme u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- rozvíjíme vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí a přírodě
- vedeme žáky k toleranci a ohleduplnosti k lidem, učíme je žít společně s ostatními lidmi
- nabízíme zájmovou činnost a rozvíjíme praktické dovednosti žáků
- vytváříme podněty pro odpočinek a relaxaci
- podporujeme základní pohybové dovednosti dětí
- rozvíjíme osobnost dítěte
- osvojujeme si základy správného chování při stolování

3. Délka a časový plán

- školní vzdělávací program je sestaven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu (pětiletého), obsahuje výběr možných činností, které vychovatelky volí dle aktuálního složení žáků v oddělení
- pro jednotlivé náměty počítáme s průběžným působením vychovatelky, s činnostmi vyplývající z pravidelné skladby zaměstnání a s příležitostnými akcemi
- školní družina je v provozu pondělí až pátek od 6.00 hodin do 7.35 hodin a od 11.30 hodin do 16 hodin.
- v době vánočních, jarních a hlavních prázdnin je družina uzavřena, v ostatní prázdniny dle požadavku rodičů (minimální počet žáků je 7). V době mimořádného volna je činnost ŠD zajištěna.

4. Formy vzdělávání

- školní družina poskytuje pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost, která je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového vzdělávání:
 - rekreační činnost
 - odpočinkovou činnost
 - zájmovou činnost (sportovní, tělovýchovnou, pracovní, výtvarnou, hudební, přírodovědnou, ekologickou, dopravní)
 - přípravu na vyučování
 - vycházky
 - kroužky školní družiny
- příležitostnou činnost (karneval, návštěva v DPS, adventní vystoupení, dětský den)
- spontánní aktivity

Pravidelné činnosti – jsou dány týdenní skladbou zaměstnání a představují zejména organizované aktivity zájmového charakteru.

Příležitostné akce – přesahují zpravidla rámec jednoho oddělení a nejsou zahrnuty do standardní skladby činností. Přípravují je obvykle všechna oddělení společně.

Spontánní aktivity – zahrnují každodenní činnosti při ranním provozu ŠD, při pobytu venku (po organizované části pobytu v ŠD) nebo tzv. koncové družině, kdy jsou slučována oddělení.

Odpočinkové činnosti – chápeme nejen ve smyslu klidových činností (poslechové činnosti, individuální hry, klid po obědě), ale i jako aktivní odpočinek (rekreační činnost), který kompenzuje zátěž během školního vyučování – např. závodivé hry při pobytu venku či v tělocvičně.

Příprava na vyučování – nespočívá jen ve vypracování DÚ, ale zahrnujeme do ní didaktické hry a další činnosti, jimiž upevňujeme a rozšiřujeme poznatky, které žáci získali ve školním vyučování.

5. Obsah vzdělávání, kompetence

Rozpracovaná oblast: Člověk a jeho svět

5.1 Místo, kde žijeme

- poznáváme nejbližší okolí

- besedujeme o naší obci a jejím okolí
- dbáme na bezpečnost při cestě do školy, při vycházkách
- seznamujeme se s organizací školy, družiny

5.2 Lidé kolem nás

- osvojujeme si zásady vhodného společenského chování, toleranci, vzájemnou úctu
- dodržujeme pravidla stolování
- besedujeme o soužití v rodině, v kolektivu třídy a družiny
- osvojujeme si základní pravidla komunikace s lidmi
- dodržujeme zásady slušného chování

5.3 Lidé a čas

- dodržujeme správný režim
- dodržujeme pravidelné návyky
- učíme se správně využít volný čas
- vedeme k aktivnímu odpočinku dětí

5.4 Rozmanitost přírody

- plánujeme vycházky a pobyty v přírodě
- pozorujeme změny v přírodě
- vytváříme z přírodního materiálu
- besedujeme o přírodě
- vychováváme k ekologii

5.5 Člověk a jeho zdraví

- pečujeme o své zdraví
- besedujeme o prevenci proti úrazům
- učíme se ošetřit drobná zranění

Kompetence

Kompetence k učení

- vedeme žáky k dokončení započaté práce, ke kritickému zhodnocení svých výkonů, na kladené otázky hledáme odpovědi, samostatně pozorujeme, experimentujeme, získané poznatky a zkušenosti využíváme v praktických situacích

Kompetence k řešení problémů

- žáky vedeme k všímání dění i problémů, problém se snažíme pochopit, promýšlíme a plánujeme řešení problému, hledáme různé způsoby řešení problémů

Kompetence komunikativní

- vyjadřujeme se vhodně formulovanými větami, snažíme se vyjádřit svůj vlastní názor, vedeme ke komunikaci s vrstevníky i dospělými, zapojujeme se do diskuse, nasloucháme druhým

Kompetence sociální a interpersonální

- učíme se plánovat, organizovat a hodnotit, k úkolům a povinnostem přistupujeme odpovědně, vedeme ke spolupráci ve skupině, dokážeme se prosadit a podřídit, respektujeme dohodnutá pravidla

Kompetence občanská

- vedeme žáky k uvědomění si práv svých i druhých, vnímáme nespravedlnost, agresivitu, šikanu a vedeme k odpovědnosti se jim bránit, chováme se zodpovědně, dbáme na zdraví své i druhých

Kompetence k trávení volného času

- vedeme k účelnému trávení volného času, orientujeme se v možnostech jeho smysluplného využití, rozvíjíme své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech

6. Podmínky přijímání, průběhu a ukončení vzdělávání

- do školní družiny jsou přednostně zařazováni žáci 1. – 5. ročníku
- žáci 6. – 9. ročníku, kteří nejsou ve školní družině přihlášení, mohou navštěvovat dočasně družinu při písemném požádání rodičů
- před začátkem dopoledního vyučování mohou družinu využít bez poplatku i žáci, kteří nejsou přihlášení k pravidelné docházce (do kapacity 30 žáků v oddělení)
- rodiče nebo zákonný zástupce žáka přihlašuje dítě na základě písemné přihlášky, kde sdělí rozsah docházky a způsob odchodu ze družiny
- při nevyzvednutí žáka do stanovené doby rodiči vychovatelka nejdříve podle možností informuje telefonicky rodiče žáka, případně další osoby uvedené na přihlášce dítěte do ŠD. Pokud by se tato situace opakovala, bude škola o této skutečnosti informovat pracovníka orgánu péče o dítě
- odhlášení žáka z docházky do školní družiny oznámí rodiče písemnou formou vychovatelce
- žák může být z docházky do školní družiny vyloučen za hrubé porušení vnitřního řádu, o vyloučení žáka rozhoduje ředitel školy

7. Materiální podmínky

- školní družina je umístěna v budově základní školy, nachází se v 1. poschodí
- pro svou činnost využívá 4 učebny vybavené kobercem, stolkou a židlemi
- školní družina je vybavena stavebnicemi, stolními hrami, výtvarnými potřebami, televizí, přehrávačem MC a CD a počítači
- ke své činnosti mohou žáci využívat prostory v budově školy (cvičnou kuchyňku, počítačovou učebnu, tělocvičnu, hudebnu, učebnu s interaktivní tabulí)
- při pobytu venku využíváme školní zahradu, kde má ŠD svůj koutek a fotbalové hřiště s dětským koutkem v blízkosti školy
- stravování dětí probíhá ve školní jídelně

8. Personální podmínky

- v každém oddělení zajišťuje vzdělávání kvalifikovaná vychovatelka (v současné době zajišťují vzdělávání 2 kvalifikované vychovatelky a 1 bez odborné kvalifikace)
- vychovatelky se průběžně vzdělávají v akreditovaných kurzech a samostudiem
- vychovatelky se podílí na přípravě a pořádání mimoškolních akcí a na výzdobě školy
- aktivně spolupracují s rodiči

9. Ekonomické podmínky

- ředitelka školy stanovila směrnici na úplatu ve školní družině, poplatek činí 70 Kč měsíčně na jednoho žáka
- úplata je splatná předem, platí se jednorázově vždy ve školním roce k 30. 9. nebo pololetně ve dvou splátkách (30. 9. a 31. 1.) v kanceláři školy nebo na účtu číslo 363 591 399/0800
- náklady spojené s provozem ŠD jsou hrazeny zřizovatelem
- výši úplaty může ředitelka snížit nebo od úplaty osvobodit, jestliže:
 - a) účastník nebo zákonný zástupce je příjemcem opakujících se dávek v hmotné nouzi podle zákona o hmotné nouzi, nebo
 - b) účastníkovi nebo zákonnému zástupci náleží zvýšení příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách, nebo
 - c) účastník svěřený do pěstounské péče má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o sociální podpořea tuto skutečnost prokáže ředitelce

10. Podmínky pro vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami

- činnost ve školní družině, motivaci i hodnocení žáků přizpůsobujeme žákům se specifickými vzdělávacími potřebami, respektujeme individualitu každého žáka a vytváříme přiměřené prostředí pro jeho rozvoj
- žáky se specifickými vzdělávacími potřebami podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění začleňujeme do volnočasových aktivit a věnujeme jim průběžnou pozornost
- vedeme žáky k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci a ochotě pomáhat
- pro rozvoj talentovaných žáků nabízíme doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmu (hlavolamy, kvízy, knihy, soutěže)
- spolupracujeme s rodiči
- školní družina poskytuje možnost podpůrných opatření. Druhy a rozsah těchto podpůrných opatření vychází ze specifických vzdělávacích potřeb žáka a také z toho, která podpůrná opatření jsou nezbytně nutná i pro činnost ve školní družině.

11. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

- vychovatelky zajišťují bezpečnost a zdraví žáků po celou dobu jejich pobytu ve školní družině
- žáci jsou ne začátku, v průběhu školního roku operativně seznamováni s možnými riziky pohybu v určitém prostředí, jsou soustavně poučováni a zásadách správného chování ve škole, na veřejnosti, v době prázdnin, při sezónních činnostech a sportech
- bezpečnost ve všech prostorách využívaných ŠD je zajištěna Školním řádem, Vnitřním řádem ŠD a Řádem odborných učeben
- poučení o bezpečnosti se zapisují do Přehledu výchovně vzdělávací práce
- úrazy jsou evidovány v Knize úrazů v základní škole

12. Evaluace

- vnitřní hodnocení probíhá na úrovni školní družiny, vychovatelka je provádí průběžně, zaměřuje se na individuální rozvoj dětí
- hodnocení většího či menšího celku provádí vychovatelka po skončení činnosti, ale i v jeho průběhu
- hodnotíme aktivitu, zájem dětí, jejich náměty, odchýlení od plánu, plnění pedagogického záměru, vztahy mezi žáky a jiné skutečnosti
- vlastní hodnocení a sebehodnocení žáků probíhá v souladu s kritérii hodnocení ve Školním řádu ZŠ

13. Závěr

Snažíme se společně se žáky vytvářet hranice správného chování. Snažíme se je oceňovat, dáváme prostor pro jejich názor a řešení ve věcech, které se jich týkají. Dáváme možnost vybrat a nehodnotíme osobnost žáka, ale jeho výkon. Abychom svěřeným dětem lépe rozuměli, stačí si představit, že jsme žákem, který slyší naše slova.

Nezbytnou podmínkou úspěšné výchovy je nejen láska, ale také respektování osobnosti dítěte. Přejeme si, aby z dětí vyrostli šťastní, úspěšní a tvořiví lidé, kteří budou schopni zvládat běžné i náročné situace, se smyslem pro zodpovědnost.

Plán školní družiny

V plánu školní družiny je ponechán volný prostor všem aktivitám, které se řídí potřebami školy a navazují tak na její kroužky, důležité sportovní, společenské a kulturní akce. Družina se stává jejich nedílnou součástí. Je podřízena potřebám žáků a cílům školy. Má také možnost využít neplánovaných mimoškolních nabídek zájezdů, soutěží apod.

Formy vzdělávání jsou navrženy do čtyř období (podzim, zima, jaro, léto), každá forma tématem a obsahem splňuje požadavky klíčových kompetencí a vzdělávacích výchovných oblastí.

1. Podzim

- zápis dětí do školní družiny, seznámení s provozem, organizační záležitosti školní družiny a školní jídelny, výzdoba ŠD, jména dětí a jejich bydliště, vycházky do okolí
- vycházky do přírody, rozhovory o přírodě, sběr přírodnin a jejich využití, hry v lese
- pozorování podzimní přírody, zvířata v lese, na poli, vycházky
- vyprávíme si o rodině, čteme na pokračování

2. Zima

- výroba dárků, zpěv koled, vánoční zvyky, vánoční výzdoba
- hry na sněhu a se sněhem, zimní sporty, ochrana zdraví, péče o ptáky v zimě
- pohádky, dramatizace pohádek, karneval

3. Jaro

- pozorování jarní přírody, péče o zeleň, jarní výzdoba, dopravní prostředky a značky
- vycházky do přírody, pozorování květin, stromů a keřů, hry na hřišti

4. Léto

- Den dětí – soutěže
- Hry na hřišti, sportovní soutěže
- Celoroční hodnocení, rozhovory o prázdninách

V průběhu roku zařazena protidrogová tematika, chování člověka za mimořádných situací.

Účast na akcích školy: podzimní návštěva v DPS – vystoupení
Vánoce - adventní vystoupení pro veřejnost
zápis do 1. ročníku – dárky, vystoupení
Den Země